

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

Bakalářská práce

Veronika Binková

Obor: Matematika se zaměřením na vzdělávání a hudební kultura
se zaměřením na vzdělávání

Historie a vývoj Big bandu Základní umělecké školy v Litomyšli

Vedoucí práce: prof. MgA. Petr Planý

Olomouc 2017

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod odborným vedením a výhradně s použitím uvedených zdrojů.

V Olomouci dne 20. 4. 2017

.....

Veronika Binková

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří prof. MgA. Petru Planému za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu psaní mé bakalářské práce věnoval. Dále bych chtěla poděkovat Liboru Kazdovi za pomoc při mapování historie big bandu.

Obsah

1. Úvod	6
2. Nástup jazzu a swingu do Československa	7
2.1. BIG BAND	9
2.2. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI	9
2.2.1. George Gershwin	10
2.2.2. Benny Goodman	10
2.2.3. Jaroslav Ježek	11
2.2.4. Glenn Miller	11
3. ZUŠ LITOMYŠL	13
3.1. HISTORIE	13
3.2. SOUČASNOST	14
3.2.1. Hudební obor	14
3.2.2. Výtvarný obor	15
3.2.3. Taneční obor	15
3.2.4. Literárně – dramatický obor	16
4. BIG BAND ZUŠ LITOMYŠL	17
4.1. HISTORIE BIG BANDU	17
4.2. Dvacáté výročí založení big bandu	22
4.3. Pravidelné aktivity	23
4.4. Zahraniční zájezdy	24
4.5. Významné osobnosti a spolupracovníci Big bandu	24
4.5.1. Libor Kazda	24
4.5.2. Vokalisté	26
4.6. Spolupráce s jinými big bandy	27
4.6.1. Big band ZUŠ Vysoké Mýto	27
4.6.2. Velký swingový orchestr Česká Třebová	28

4.7. Analýza repertoáru.....	29
5. Praktická část	32
5.1. Charakteristika výzkumu	32
5.2. Postup zpracování výzkumu	33
5.3. Závěr dotazníkového šetření.....	35
6. Závěr	36
7. Resumé	37
8. Summary.....	38
Přílohy.....	42
Anotace	54

1. Úvod

Se swingovou a jazzovou hudbou se jako klarinetistka a saxofonistka setkávám již řadu let. Jelikož se stal big band nedílnou součástí kulturního života Litomyšle, rozhodla jsem se jím zabývat ve své bakalářské práci s názvem „Historie a vývoj Big bandu Základní umělecké školy v Litomyšli.“ Hlavním impulsem pro sepsání této práce bylo mé několikaleté členství v Big bandu ZUŠ Litomyšl. Především také fakt, že historie orchestru není sepsaná v žádné kronice.

Svou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol. V první jsem se velmi krátce zaměřila na nástup jazzu a swingu na naše území, dále jsem osvětlila, jak vypadá big band a uvedla některé osobnosti jazzové a swingové tvorby, které ovlivnily nejen hudbu ve světě ale i u nás. Druhá kapitola pojednává o Základní umělecké škole v Litomyšli (dále jen ZUŠ Litomyšl), kdy jsem v krátkosti nastínila historii a současnou situaci, ve které jsem uvedla seznam oborů a předmětů, které jsou ve výuce nabízeny. Třetí kapitola pojednávající o Big bandu ZUŠ Litomyšl je členěna na několik podkapitol. V první z nich jsem se zabývala historií a okolnostmi vzniku big bandu. Druhá část obsahuje výčet pravidelných aktivit, kterých se big band během školního roku účastní. Další podkapitola je zaměřena na zahraniční zájezdy. Ve čtvrté podkapitole jsem uvedla významné osobnosti a spolupracovníky s orchestrem (dirigent a zpěváci). Poslední podkapitola popisuje spolupráci s jinými orchestry. Poslední velká kapitola je pátá, ve které jsem zpracovala výzkum.

Hlavním cílem mé práce je snaha podat ucelený obraz o historii Big bandu ZUŠ Litomyšl. Dalšími cíly je nastínění historie a současnosti ZUŠ, seznámení čtenáře s pojmem big band. To vše na základě prostudování dostupné literatury, rozhovoru s dirigentem orchestru.

2. Nástup jazzu a swingu do Československa

Zatímco do Evropy expanduje jazz již v době první světové války, kdy do Paříže přijel první černošský jazzový soubor *Mitchell's Jazz Kings*, který ukázal svému publiku nejen nové rytmy a tance, ale také nové nástroje, především saxofon. Situace u nás byla jiná. V kavárnách se hrála pouze hudba určená k poslechu, která byla zastoupena především kvartety a sextety. Taneční hudba byla pouze součástí plesů, kde se hrála např. polka, beseda, valčíky, čtverylka.¹ Velkou oblibu měly také pochodové orchestry, pro které vznikalo mnoho skladeb. Do této hudby se postupně začala prolínat nová, dosud neznámá vlna v podobě jazzu a swingu.

Jazz k nám tedy začal pronikat na počátku 20. let. Jeho přijetí u nás bylo dlouhým procesem, především v důsledku nového rytmicko-melodického modelu, synkopace nebo uplatnění saxofonu, který v té době byl pro nás novým nástrojem. Nebyl tak žádný hudebník, který by tento nástroj ovládal, proto byl čelistou Čakrtem sestrojen tzv. violinofon, což byly housle s ozvučnicí v podobě trychtýře, díky čemuž tento nástroj získal zvuk podobný saxofonu. Prvním projevem jazzu, který k nám pronikal, byl ragtime prostřednictvím původních amerických tiskových vydání nebo na prvních mechanicky nahrávaných gramofonových deskách.

Prvním tvůrcem, který se zabýval jazzem, byl Ervín Schulhoff. Jednou z prvních jazzových kapel u nás byla *Melody Makers*, kterou založil houslista a saxofonista František Cink. Významnou osobností tehdejší doby byl R. A. Dvorský, který byl členem orchestru *Melody Makers*. Sám poté v roce 1929 založil vlastní soubor *Melody Boys*, který během několika let rozšířil do podoby: 3 housle, 3 saxofony, 2 trubky, 1 trombón, klavír, kontrabas (suzafon), banjo (kytara), akordeon, bicí (vibrafon), kterou si udržel až do konce své působnosti. Dalším významným orchestrem byl *Similing Boys*, jehož členové byli především studenti.²

Velký vliv na formování jazzové hudby u nás měl orchestr Jaroslava Ježka, který působil v Osvobozeném divadle, kde Jaroslav Ježek zastával funkci domácího skladatele. Obrovský význam měl také orchestr Gramoklubu, který vznikl r. 1935 na popud novináře Emanuela Uggého (1900 – 1970). Uměleckým vedoucím se stal Jan Šíma (1911 – 1983).

¹ KOTEK, Josef. *Kronika české synkopy I, 1903-1938*. Praha: Supraphon, 1975. s. 43 – 44.

² DORUŽKA, Lubomír, POLEDŇÁK, Ivan. *Československý jazz: Minulost a přítomnost*. Praha: Supraphon, 1967. s. 13 – 34.

Do programu tohoto orchestru byly zařazeny nejkvalitnější zahraniční skladby.³ Mezi další soubory, které vznikaly v polovině 30. let, řadíme *Happy Boys a Blue Boys*, jejichž vedoucím se stal Karel Vlach (1911 – 1986), dále pak *Black and White*

Nesmíme také opomenout naše známé jazzové hudebníky, kteří vzešli z prostředí Gramoklubu, mezi které patřil pianista Jiří Veberger (1913 – 1973), klavírista a harmonikář Kamil Běhounek (1916-1983). Z řad aranžérů můžeme zmínit Jiřího Traxlera (1912) a Jana Rychlíka (1916-1964).⁴

Další vývojovou etapou jazzu bylo pronikání swingu koncem třicátých let 20. století. Jeho nástup nezastavil ani protektorátní zákaz hraní hudby k poslechu a hudby anglické a americké. Největším vzorem swingové hudby pro ostatní hudebníky byl Jaroslav Ježek. Mnozí hráči byli samoukové jak v kompozici, tak v interpretaci swingu, proto vnímali J. Ježka jako svého učitele. Mezi přední komponisty tohoto období můžeme řadit např. Bedřicha Nikodéma (1909–1970), Slávu Emanuela Nováčka (1911–1979), Alfonse Jindru (1908–1978), Leopolda Korbaře (1917–1990), Kamila Běhouka (1916–1983), Jiřího Traxlera (1912–2011), Zdeněka Petra (1919–1994), Jiřího Verbergera (1913–1973) a mnoho dalších.⁵

V této době měl dominantní postavení orchestr Karla Vlacha, jehož předchůdcem byl soubor *Blue Boys*. V době nastupujícího swingu působilo ještě mnoho dalších orchestrů, mezi kterými můžeme vzpomenout např. pražský orchestr pod vedením dr. Harryho Ostena (členové tohoto souboru byli čeští i němečtí hudebníci), podobný orchestr působil pod vedením Harryho Hardena v Mariánských Lázních. Další centra swingové hudby byla v Brně, kde působil orchestr *Slavia Band* nebo také skupina Alexeje Frieda. Mezi vůdčí osobnosti tehdejšího brněnského dění patřil kytarista Pavel Paškus.⁶

V poválečné době došlo k opětovnému rozkvětu taneční hudby. Pro potřeby sjednocení hudebního života vznikl *Svaz českých výkonných hudebních umělců*. V době poválečné došlo k obnovení *Gramoklubu*. Mezi nejvýraznější osobnosti taneční a jazzové hudby této doby patřil stále Karel Vlach nebo také Kamil Běhounek, kteří vedli své orchestry, nesmíme také opomenout kapelu *Swing stars* či soubor *Rytmus*. Orchestry nechaly vyniknout mnoho tváří:

³Gramoklub – vznikl jako spolek, ve kterém byly pořádány debaty a přednášky o jazzu.

⁴DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzu*. Praha: Mladá fronta, 1990. s. 254 – 257.

⁵Bc. PŘIKRYL, Ivo, *Swingové a taneční orchestry v Prostějově v letech 1939-1989*, Diplomová práce, Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. s. 18.

⁶DORŮŽKA, Lubomír, POLEDŇÁK, Ivan. *Československý jazz: Minulost a přítomnost*. Praha: Supraphon, 1967. s. 56.

Karel Krautgartner, Miloslav Ducháč, Alexej Fried, Rudolf Cortés, Vlastimil Hála, Jiří Baur. Tento nebývalý rozkvět jazzové a taneční hudby se již nikdy neopakoval. Naopak docházelo v důsledku nastalých politických situací a zavedením kvalifikačních zkoušek ke znemožnění dalšího rozvoje jazzu a taneční hudby.⁷

2.1. BIG BAND

S New Orleansem je spojen vznik jazzu, ale také taneční hudby. Můžeme zde najít zárodky černošských dechových orchestrů. První soubory měly ve svém složení kornet, klarinet, pozouny, kytary, kontrabas, bicí. V takovémto složení působilo hned několik kapel, které představovaly přechod od dechových pochodových orchestrů a pouličních tanečních kapel k období klasickému. Mezi tyto soubory můžeme zařadit např. *Buddy Ragtime Band*, *Excelsior Band*.

Klasický jazz plnil především funkci doprovodu k tanci, což se začalo projevovat na nástrojovém obsazení kapel. Ty začaly hrát více vsedě, proto mohly být zařazeny nástroje, které dříve nebylo možné používat v pochodových orchestrech. Tubu začal nahrazovat kontrabas, později bylo přidáno piano, které plnilo funkci jak harmonickou, tak melodickou. Po první světové válce byl do souborů připojen saxofon, který se s odstupem času stal neodmyslitelným nástrojem jazzu.

Při formování big bandů můžeme pozorovat dvě vlny. Na jedné straně vznikaly přidáváním nástrojů v „černošských big bandech,“ naopak běloši postupným odebíráním nástrojů z velkých orchestrů dospěli ke stejnému, dnes ustálenému modelu nástrojového složení. Dnešní big bandy tedy mají tři sekce - saxofonovou (altový, tenorový, barytonový saxofon), žesťovou (trumpety, pozouny), rytmickou (bicí, klavír, kytara, kontrabas).⁸

2.2. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

V následující kapitole uvádím několik známých osobností, které psaly skladby pro big bandy nebo sami založili svůj orchestr a značnou měrou ovlivnili nejen působení orchestrů na našem území, ale také přímo Big band ZUŠ Litomyšl a jeho repertoár.

⁷Bc. PŘIKRYL, Ivo, *Swingové a taneční orchestry v Prostějově v letech 1939-1989*, Diplomová práce, Olomouc: Univerzita Palackého, 2014. s. 18-19.

⁸MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 1]. Část věcná*. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983, s. 54.

2.2.1. George Gershwin

George Gershwin se narodil 26. 9. 1898 v Brooklynu do chudé přistěhovalecké židovské rodiny. Hudbu studoval soukromě, jeho prvním učitelem byl klavírní virtuos Charles Hambitzer. Gershwinovu tvorbu můžeme rozdělit do několika etap. Jeho hudební začátky byly spojeny s korepetováním zpěvaček, působil také jako klavírista v kabaretech.

V sezóně 1918 – 1919 uzavřel stálý kontrakt s nakladatelstvím T. B. Harmse. V těchto letech se také jeho stěžejní tvůrčí činností stala práce pro brodwayská hudební a revuální divadla. Později psal řadu hudebních komedií, kterou uzavírá *Show Girl*. Jeho dalším zaměřením bylo psaní hudebních dramatických děl a muzikálů, mezi které patří např. *Rudá píseň Lásky*, *Nevěsta v Rozpacích* a mnoho dalších.

Gershwin se také věnoval skladbě vážné hudby, mezi které můžeme zařadit např. *Rhapsody In Blue*, *Klavírní koncert F dur* a symfonickou báseň *An American In Paris*. Na vrcholu své tvůrčí kariéry umírá 17. 7. 1937 na mozkový nádor.⁹

2.2.2. Benny Goodman

Benny Goodman se narodil 30. 5. 1909 v Chicagu a umírá 13. 6. 1986 v NYC. Pochází z velmi početné židovské rodiny. Jeho hudební začátky byly spojeny s účinkováním v dětském synagogálním orchestru jako hráč na klarinet. Velký vliv však na jeho budoucí tvorbu měli místní jazzoví hudebníci.

Během svého života hrál v mnohých orchestrech, účastnil se řady významných koncertů, mezi které patří např. koncert v Carnegie Hall, který se uskutečnil 16. 1. 1930. Za zmínku také stojí účinkování v rozhlasovém programu *Let's Dance* společně s velkým swingovým orchestrem, jehož byl členem. Nesmíme také opomenout jeho kariéru filmového herce. Filmy ve kterých hrál, jsou např. *Hollywood Hotel*, *Syncopations*, *Stage Door Canteen*, *The Benny Goodman Story*.

Goodmanova tvorba je velice bohatá. Stal se autorem či spoluautorem mnoha skladeb (*Air Mail Special*, *A Smooth One*, *If Dreams Come True*, *Lullaby In Rythm*, *SoloLight*). Kromě jazzu se věnoval také interpretaci artificiální hudby, jako klarinetista. V jeho repertoáru můžeme nalézt např. Klarinetový koncert od Wolfganga Amadea Mozarta nebo *Italské koncerty pro klarinet, housle a klavír* od B. Bartókova. Některé klarinetové koncerty

⁹MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 2]. Část jmenná, Světová scéna: A-K*. Praha: Supraphon, 1986, s. 369 – 371.

od Paula Hindemitha, Aarona Coplanda nebo Mortona Goula byly napsány přímo pro samotného Goodmana.¹⁰

2.2.3. Jaroslav Ježek

Jaroslav Ježek se narodil 25. 9. 1906 v Praze na Žižkově Adolfovi a Františce Ježkovým jako jejich prvorozený syn. Již od malička měl vadu zraku, a to šedý zákal. V důsledku nemoci byl oslaben také jeho sluch. I přes tyto nepříznivé faktory se věnoval hudbě. Nejprve navštěvoval hudební školu „Dvořákeum“. Později úspěšně složil přijímací zkoušky na konzervatoř, kde studoval klavír a kompozici. Jaroslav Ježek se ve svých skladatelských začátcích věnoval písňové tvorbě. Zhudebňoval básně známých básníků, jako byl například Vítězslav Nezval, se kterým se přátelil. Jaroslav Ježek je znám především jako dvorní skladatel dvojice Voskovce a Wericha, kteří působili v Osvobozeném divadle. Na konci 30. let, kdy byla Evropa ohrožena nacismem, byla nucena trojice Ježek, Voskovec a Werich emigrovat do Ameriky. V New Yorku se snažili umělecky prosadit, což se jim ani s podporou jiných emigrantů nedařilo. Ježek se tedy začal živit výukou hry na klavír a začal se více věnovat tvorbě vážné hudby. Jaroslav Ježek zemřel 1. ledna 1942.¹¹

S moderní jazzovou hudbou se setkal již při studiu na konzervatoři. Jak bylo již zmíněno, Jaroslav Ježek spolupracoval s dvojicí Voskovce a Wericha v Osvobozeném divadle, kde působil jako kapelník, dirigent a skladatel. Jeho hudba tvořila základ moderní taneční a jazzové hudby v Československu. Psal písně k divadelním hrám na texty již zmíněné dvojice, které jsou známé až dodnes. Patří mezi ně např. *Život je jen náhoda*, *Nebe na zemi*, *David a Goliáš*, a mnoho dalších.¹²

2.2.4. Glenn Miller

Glen Miller se narodil 1. 3. 1904 a umírá 16. 12. 1944. Studoval na univerzitě Of Colorado, později také začal soukromě navštěvovat lekce kompozice u J. Schillingera.

Z počátku hrál v různých orchestrech, později pomohl založit nový orchestr P. Noblovi. Spolupráce s Noblem dala vzniku tzv. *Miller soundu*, který později charakterizoval vlastní

¹⁰MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 2]. Část jmenná, Světová scéna: A-K*. Praha: Supraphon, 1986, s. 384 – 385.

¹¹HOLZKNECHT, V. *Jaroslav Ježek a Osvobozené divadlo*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957, s. 9-58.

¹²HOLZKNECHT, V. *Jaroslav Ježek a Osvobozené divadlo*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění. 1957, s.115 – 116.

big band Glenna Millera. Tento sound je typický především pro využití klarinetu jako prvního hlasu, ostatní hlasy jsou obsazeny saxofony jako v klasické saxofonové sekci big bandu.

Jeho první big band se však rozpadl, ale Miller ještě během svého života založil několik dalších orchestrů, jako např. orchestr pro americké letectvo, který založil po svém nástupu do armády. Jeho práce ovlivnila mnohá tělesa. V České republice se jím nechal inspirovat např. Karel Vlach při práci se svým orchestrem.

Glenn Miller spolupracoval s mnohými známými zpěváky, jako např. s M. Huttonovou, ale také s instrumentalisty, jako byl např. T. Beneke. Společně se svým orchestrem nahrál mnoho známých skladeb, mezi které patří např. *In The Mood*, *Moon light Serenade*, *Blueberry Hill*, *Pensilvania*.¹³

¹³MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 2]. Část jmenná, Světová scéna: L-Ž*. Praha: Supraphon, 1987, s. 108.

3. ZUŠ LITOMYŠL

3.1. HISTORIE

Hudba byla nedílnou součástí kultury v každém městě. Jinak tomu nebylo ani v rodišti Bedřicha Smetany. V Litomyšli byla pociťována potřeba založit institut, který by lásku k hudbě podporoval i u mládeže již v roce 1938. Tato tendence však nebyla uskutečněná v důsledku později nastalé okupace. Až po osvobození byla znovu obnovena jednání o založení hudební školy, která měla nést název rodáka z Litomyšle Bedřicha Smetany.

Vyučování na této škole bylo zahájeno 1. 9. 1946. Prvním ředitelem hudební školy se stal Bohumil Koníček. Mezi nástroje, které zde byly vyučovány, patřily klavír, housle, violoncello, klarinet, lesní roh, trubka, harmonika. Od 1. 9. 1961 se dle zákona z hudební školy stává Lidová škola umění B. Smetany. Lidové školy umění poskytovaly vzdělání v oborech hudebním, výtvarném, tanečním, literárním a recitačním, dramatickém. Tyto obory byly postupně zařazovány i do nabídky Lidové školy umění v Litomyšli.

Na škole působil pěvecký sbor již od prvních let jejího fungování. Začátkem roku 1971 byl na škole založen první dechový orchestr pod vedením Františka Kašpara. V následujícím roce pak vznikl soubor zobcových fléten *Pastyři* ve složení: ředitel školy Adolf Mráček, učitelky Marta Marková a Helena Šimonová, a Dr. Pavel Nádvorník. Při základní umělecké škole vznikalo mnoho dalších souborů: kytarové, akordeonové, zobcové nebo komorní soubory různých nástrojových složení. Hlavním impulzem pro zakládání těchto souborů bylo uplatnění žáků v hudebním životě nejen v Litomyšli, ale i v okolí. Tato tendence je udržována až do dnes.

ZUŠ Litomyšl měla od jejího vzniku až do dnešních dní celkem šest ředitelů: Bohumil Kmoníček (1956 – 1968), Jan Doležal (1968 – 1970), Adolf Mráček (1970 – 1979), Václav Ditrich (1979 – 1989), Anna Theimerová (1989 – 1993), Radomil Kašpar (1993 – současnost) od roku 2010 byla do funkce zastupující ředitelky jmenovaná Mgr. Markéta Hegrová.¹⁴

¹⁴Kronika hudební školy B. Smetany v Litomyšli, 1946 – 1990.

3.2. SOUČASNOST

ZUŠ v Litomyšli nabízí ve svém vzdělávacím programu klasické možnosti studia hned v několika oborech hudebního, výtvarného tanečního a dramatického zaměření. O vzdělávání žáků se stará řada pedagogů. (viz příloha č. 1)

3.2.1. Hudební obor

Na hudební obor jsou přijímáni žáci od 6 let. Nejprve všichni žáci absolvují přípravné studium, kde se hravou formou seznamují s hudbou, základními hudebními termíny. Teprve ve druhém pololetí si žáci vybírají hudební nástroj, se kterým se začínají pomalu seznamovat v soukromých hodinách. Přípravné studium trvá dva roky, na jehož konci žáci vykonávají zkoušky potřebné k nástupu na studium prvního stupně, které trvá 7 let, kde studují vybraný nástroj. Paralelně s hrou na nástroj musí žák navštěvovat hodiny hudební nauky, která probíhá kolektivně. Ke konci studia mají žáci možnost zapojit se do komorní hry, orchestrální hry, sborového zpěvu či obligátního nástroje. Na konci každého ročníku musí žák složit postupové zkoušky, celý první stupeň je pak završen veřejným absolventským koncertem, který je zároveň přijímací zkouškou ke studiu druhého stupně. Žáci dál pokračují ve hře na svůj hudební nástroj. Dále se musí povinně zapojit do komorní hry nebo hry v orchestru. Jejich povinností je také účastnit se interpretačního semináře ve druhém ročníku. Druhý stupeň je stejně jako první ukončen závěrečným absolventským koncertem.

Hudební obor nabízí mnoho předmětů a to hru na klavír, varhany, housle, violu, zobcovou flétnu, příčnou flétnu, klarinet, saxofon, hoboj, trubku, lesní roh, pozoun, baskřídllovku, tubu, akordeon, klasickou kytaru, elektrickou kytaru, basovou kytaru, elektronické klávesové nástroje, bicí soupravu. Dále nabízí hodiny sólového zpěvu. Při ZUŠ Litomyšl působí dva orchestry (big band a dechový orchestr), folklorní soubor heblata¹⁵,

¹⁵ Lidový soubor heblata vznikl za účelem oživit lidovou tradici litomyšlského regionu s přesahem do regionů celé republiky. Cílem je šířit lidovou hudbu a tradici mezi širokou veřejnost. Hudební složka je také podpořena tradičním litomyšlským krojem. Soubor se skládá minimálně z osmi členů, což jsou zpěváci, hráči na smyčcové a dechové nástroje.

saxofonový kvintet¹⁶ a dětské pěvecké sbory – Poupátka, Kvítek a Lilium¹⁷. V rámci jednotlivých tříd vznikají různá komorní uskupení.¹⁸

3.2.2. Výtvarný obor

Hlavním cílem výtvarného oboru je rozvoj výtvarných kompetencí žáků, jako např. vnímání, myšlení, vkus, tvořivost, estetické cítění. Výtvarný obor je podobně jako hudební obor rozdělen na přípravné studium a studium prvního a druhého stupně. Do přípravného stupně jsou přijímáni žáci od 5 let. Tito žáci se začínají seznamovat se základními technikami výtvarného umění, rozeznávat základní barvy, později míchání odstínů.

Studium prvního stupně v sobě zahrnuje několik předmětů, kterými žák postupně projde. Jedná se o kresbu a grafiku, malování, modelování a keramika. Na druhém stupni je zahrnut komplexní předmět výtvarná tvorba. Žáci si během tohoto studia vybírají své zaměření. Během studia prvního i druhého stupně žáci absolvují předmět výtvarná kultura, ve kterém jsou seznámeni s historií i současností výtvarného umění.

Ve druhém stupni žák navazuje na znalosti získané z předchozího studia. Jsou do něho zařazeny dva komplexní předměty (výtvarná tvorba a výtvarná kultura). Celé studium je zakončeno výstavou prací žáka.¹⁹

3.2.3. Taneční obor

Předmětem tanečního oboru je komplexní rozvoj tělesné a duševní stránky. Zaměřuje se na správné držení těla a pohybovou techniku. Do přípravného studia jsou přijímáni žáci od 5 let, které je zaměřeno na rozvoj základních pohybových dovedností především formou jednoduchých pohybových her a tanců. Důležitá je také práce s koordinací těla a orientací v prostoru. Velký důraz je kladen na upevňování správného držení těla.

Během prvního stupně žák absolvuje hned několik předmětů: taneční průprava, taneční praxe, moderní a novodobý tanec, základy klasického tance. V důsledku zařazení těchto předmětů je zajištěna komplexní práce s pohybem žáků. Dochází tak ke zdokonalování

¹⁶ Saxofonový kvintet je složen ze stávajících členů big bandu. Zaměřují se především na jazzovou a swingovou hudbu. Nejvíce jsou zastoupeny skladby Jaroslava Ježka. Ovšem v jejich repertoáru můžeme najít některé skladby umělé hudby.

¹⁷ Do pěveckých sborů jsou děti rozdělovány podle jejich věku. Nejmladší žáci od 5 do 7 let navštěvují Dětský pěvecký sbor Poupátka, do Dětského pěveckého sboru Kvítek chodí žáci od 8 do 11 let a nejstarší žáci od 12 do 18 let navštěvují Dětský pěvecký sbor Lilium. Sbory jsou velmi úspěšné, což se projevuje na řadě ocenění, které si přivážejí ze soutěží. Repertoár je vybírán úměrně k věku zpěváků a jejich schopnostem.

¹⁸ZUŠ Litomyšl, *Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Litomyšl, 2016. s. 16 – 222.

¹⁹ZUŠ Litomyšl, *Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Litomyšl, 2016. s. 222 – 231.

koordinačních pohybů, ale také ke zdokonalování základních tanečních technik. Jelikož taneční obor probíhá prostřednictvím skupinové výuky, proto je kladen důraz na umění pracovat ve skupině a cítění týmového ducha, ale také na umění sebehodnocení a uvědomění si odpovědnosti za svůj individuální výkon v rámci celé skupiny.

Na druhém stupni jsou vyučovány předměty: taneční praxe, moderní a novodobý tanec, základy klasického tance. Tyto předměty navazují na dovednosti získané v předchozím studiu. Výuka je dále obohacena o teoretickou část, která se zaměřuje na důležitá historická data týkající se tanečního umění a základních odborných termínů. Dále učí žáka porozumět a hodnotit umělecké dílo. Jelikož je tanec pohybovou aktivitou, jsou žáci během celého studia seznamováni se základy zdravé životosprávy.²⁰

3.2.4. Literárně – dramatický obor

Dramatický obor se zaměřuje na rozvoj uměleckých vloh uplatnitelných v divadelním či slovesném projevu. Prostřednictvím dramatické hry, která je využívána jako primární výuková metoda, jsou u žáků rozvíjeny pohybové, mluvní, herecké, slovesné, hudební, výtvarné a dramaturgické schopnosti. Důležitou součástí studia jsou veřejná vystoupení, kde žáci prezentují svá představení.

Do přípravného studia je zařazen pouze předmět úvod do divadelního světa. Během prvního stupně žák absolvuje předměty herecká tvorba, dramatický projev a přednes, ve kterých se zaměřují na své mluvní, pohybové a slovní schopnosti, na správné mluvní techniky, dále na práci s textem. Tyto dovednosti pak uplatňují v hereckém souboru, kde sami nacvičují divadelní představení. Samostatně pracují na celkové dramaturgii připravovaného díla, rozdělování rolí, návrhu hudby a dekorace. Učitel zaujímá pouze pozici poradce.²¹

²⁰ZUŠ Litomyšl, *Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Litomyšl, 2016. s. 231 – 267.

²¹ZUŠ Litomyšl, *Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Litomyšl, 2016. s. 267 – 278.

4. BIG BAND ZUŠ LITOMYŠL

Big Band ZUŠ Litomyšl působí pod záštitou ZUŠ Litomyšl, proto převážná část členů jsou stávající žáci této školy. Ostatní členové jsou bývalí studenti, kteří nastoupili na vysoké školy, ale na zkoušky a koncerty Big Bandu stále dojíždí. Obsazení big bandu (viz příloha č. 2) se skládá ze saxofonové sekce (1. alt, 3. alt, 2. tenor, 3. tenor a baryton) na všech pozicích jsou nástroje zdvojeny vyjma barytonu, žesťové sekce (6 trumpet, 1 lesní roh) a z rytmické sekce (bicí nástroje, 2 kytary, klavír a kontrabas). S big bandem spolupracuje několik externích zpěváků a dva žáci pěvecké třídy. Dirigentem je již od samého vzniku Libor Kazda.

4.1. HISTORIE BIG BANDU

Big band byl založen v září 1996, jeho původní název byl však Junior Band a byl inspirován tanečním orchestrem Jaroslava Metyše, jejímž členem byl Libor Kazda. Proto vznikla také úzká spolupráce mezi těmito orchestry. Především ze strany zkušeného kapelníka Jaroslava Metyše, který byl zejména v počátcích působení big bandu připraven poskytnout pomoc při jeho formování.

Hlavním impulsem pro jeho vznik byla snaha o zpestření výuky saxofonové třídy Radomila Kašpara. Jeho čtyři žáci tedy utvořili saxofonovou sekci, rytmická sekce byla složena z kytary a basové kytary, jejíž pozice obsadili žáci kytarové třídy Jiřiny Macháčkové. Protože nebylo možné všechny pozice obsadit žáky ZUŠ Litomyšl, za bicí nástroje se usadil sám Libor Kazda, na klavír hrál Jaroslav Metyš. S partem trumpetů vypomohla Marcela Kučerová. Tomuto uskupení se říká „švéd“²². Později byly přidávány další nástroje a to baryton saxofon, na který hrál Jaroslav Hrubeš, který zde působil jako host.

Ve školním roce 1997/1998 přibyl do žesťové sekce ke stávající trubce pozoun. V této době byl Junior Band přejmenován na big band, i když ještě neměl plné obsazení. Netrvalo to dlouho a v následujícím roce byl orchestr obohacen o 2 trubky a pozoun. V letech 2001 – 2004 bývají kapelníkem big bandu označovány jako „zlatá éra“, především pro své plné obsazení. big band měl kompletní saxofonovou sekci a žesťová sekce, která měla

²² Švédské obsazení orchestru je typické použitím pouze jedné trubky, která je postavena proti kompletní sekci pěti saxofonů a rytmické skupině nástrojů. Viz Krotíl, Zdeněk. *Aranžování pro moderní taneční orchestr*, s. 9.

rekordní velikost a to v podobě 4 trubek a 4 pozounů. To bylo možné především díky výpomoci z řad místních amatérských hudebníků.

V následující části bakalářské práce uvedu výčet koncertů jednotlivých sezón big bandu. Sezónou rozumíme školní rok, který zahrnuje období od září do června následujícího roku. Jelikož jde o školní big band, o prázdninách je jeho aktivita přerušena. Pokud se však uskutečnil koncert či výjezd do zahraničí, uvedu ho k výčtu koncertů uplynulého školního roku.²³

Školní rok 1996/1997

- 21. 1. Premiéra nově vzniklého orchestru, který v té době působil ještě pod jménem Junior-big-band (viz příloha č. 3)
- 1. 5. Vystoupení v rámci akce Majáles v prostorách místního zámku²⁴

Školní rok 1997/1998

- 20. 10. Koncert v MC Kotelna²⁵
- 1. 12. Koncert při příležitosti zahájení provozu III. ZŠ Litomyšl²⁶

Školní rok 1998/1999

- 12. 9. Vystoupení na festivalu kultury prezidentských měst
- 26. 9. Koncert na festivalu Mladá Smetanova Litomyšl
- 6. 3. Koncert big bandu na „Ceně města Litomyšl“
- 13. – 16. 5. Zájezd do Holandska
- 27. 5. Swingový večer
- 13. – 17. 7. Zájezd do Itálie²⁷

Školní rok 1999/2000

- 25. 9. Mladá Smetanova Litomyšl
- 10. 12. Vánoční koncert
- 10. 5. Koncert ve Smetanově domě

²³ Osobní rozhovor s Liborem Kazdou, Litomyšl 7. dubna 2017.

²⁴ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 1996/1997, s. 4- 5.

²⁵ MC Kotelna – hudební klub, ve kterém se konají koncerty hudebních skupin.

²⁶ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 1997, s. 4-5.

²⁷ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 1998/1999, s. 6.

- 13. – 16. 5. Zájezd do Německa
- 30. 5. Koncert v České Třebové
- 24. 6. Koncert na staročeském jarmarku v Litomyšli
- 2. 7. Koncert na Špitálku (Toulovcovo náměstí v Litomyšli)²⁸

Školní rok 2000/2001

- 26. 5. Big band na zámku s Holanďany
- 31. 5. Společný koncert s Holanďany ve Smetanově domě v Litomyšli
- 24. 6. Společný koncert tří big bandů v České Třebové
- 30. 6. Koncert na staročeském jarmarku v Litomyšli
- 11. 7. Swingový večer²⁹

Školní rok 2001/2002

- 15. 3. Swingový večer v Lidovém domě

Školní rok 2002/2003

- 15. 11. Taneční večer, jehož hostem bylo *Express Combo* z Vysokého Mýta
- 21. 3. Taneční večer s big bandem
- 21. – 28. 4. Zájezd do Německa³⁰

Školní rok 2003/2004

- 2. - 3. 10. Zájezd do Levoče
- 27. 11. Taneční večer, host večera *Express Combo* Vysoké Mýto
- 14. 5. Vzpomínkový večer na Glenu Millera a Karla Faltysa (na tomto koncertu hrál big band v plném obsazení)
- 29. 5. Koncert big bandu a saxofonového kvartetu na otevírání studánek ve Vlčkově³¹

Školní rok 2004/2005

• Do orchestru přestávají docházet externí členové, kteří posilovali sekce ať už žesťovou či dechovou (saxofonovou) z časových a zdravotních důvodů. Dále docházelo k výraznému

²⁸ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 1999/2000, s. 6 – 7.

²⁹ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2000/2001, s. 5.

³⁰ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2002/2003, s. 7.

³¹ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2003/2004, s. 6.

odlivu starších členů na vysoké školy. V big bandu tedy zůstalo velmi málo žáků základní umělecké školy, avšak orchestr stále fungoval.

Školní rok 2005/2006

• Tento rok je posledním, kdy bylo možné udržet fungování big bandu. Než došlo k roční odmlce tohoto tělesa, uskutečnil se na podzim poslední zájezd do Holandska. Nebylo však možné z již zmiňovaných důvodů (odlivu starších členů a odchodu externistů) odjed v plném obsazení, proto do Holandska odjela kapela v podobě tzv. Švédu.

Školní rok 2006/2007

- V tomto školním roce došlo k odmlce, kdy big band nefungoval.

Školní rok 2007/2008

• Během této sezóny došlo k opětovnému obnovení orchestru. Ten však ještě nefungoval v plném obsazení, nýbrž jako Švéd, který byl obohacen o jednu trumpetu. S postupem času docházelo k rozšiřování.

Školní rok 2009/2010

- 7. 3. Taneční odpoledne s orchestry a jejich hosty v Lidovém domě
- 25. 3. Koncert ve Vysokém Mýtě³²

Školní rok 2010/2011

- 9. 12. Vánoční koncert orchestrů ZUŠ Litomyšl, jimiž byl big band a dechový orchestr
- 6. 5. Orchestrální absolventský koncert v malém sále Smetanova domu³³

Školní rok 2011/2012

- 26. 11. Koncert big bandu při příležitosti otevření nového kulturního domu v Čisté
- 24. 2. I. Dobový ples v Němčicích
- 30. 3. I. Školní ples v Lidovém domě
- 30. 5. Orchestrální absolventský koncert v hotelu Zlatá hvězda (viz příloha č. 4)
- 22. 6. Promenádní koncert ve Vysokém Mýtě³⁴ (viz příloha č. 5)

³² KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2009/2010, s. 8.

³³ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2010/2011, s. 12 – 13.

Školní rok 2012/2013

- 30. – 5. 6. Zájezd do německého Verlu (viz příloha č. 6 – 7)
- 9. 3. II. Benefiční dobový ples
- 22. 3. II. Školní ples v Lidovém domě
- 27. 4. Lázně ducha – koncert na doprovodném programu u tenisových kurtů v Litomyšli
- 23. 5. Orchesterální absolventský koncert
- 1. 6. Minifest Lidový dům
- 22. 6. Koncert na staročeském jarmarku³⁵

Školní rok 2013/2014

- 14. 9. Slavnosti na zámku v Bystrém
- 21. 9. Koncert na staročeském jarmarku
- 28. 2. III. Školní ples v Lidovém domě
- 8. 3. III. Benefiční dobový ples ve Smetanově domě
- 15. 5. Orchesterální absolventský koncert
- 25. 5. Jazzový festival v Chocni
- 21. 6. Koncert na staročeském jarmarku

Školní rok 2014/2015

- 18. 9. Koncert při dni otevřených dveří litomyšlské nemocnice s podtitulem „Nemocnice barevná a přátelská“
- 20. 9. Koncert na staročeském jarmarku
- 26. 9. Vystoupení u Jindrový vily v Litomyšli
- 13. 2. IV. Školní ples v Lidovém domě
- 14. 3. IV. Benefiční dobový ples ve Smetanově domě
- 25. 5. Orchesterální absolventský koncert
- 16. 6. Vystoupení u Smetanova domu³⁶

³⁴ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2011/2013, s. 13 – 15.

³⁵ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2012/2013, s. 13 – 17.

³⁶ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany*, 2014/2015, s. 10 – 14.

Školní rok 2015/2016

- 12. 2. V. Školní ples v Lidovém domě
- 12. 3. V. Benefiční dobový ples ve Smetanově domě
- 16. 5. Orchesterální absolventský koncert
- 29. 5. Jazzový festival v Chocni
- 18. 6. Starodávný jarmark na Smetanově náměstí³⁷

Školní rok 2016/2017

- 21. 10. Výroční koncert v Lidovém domě
- Na podzim se big band účastnil setkání vedoucích orchestrů. Big band zde plnil účel zkušebního orchestru, na kterém si dirigenti zkoušeli jeho vedení.
- 24. 3. Benefiční dobový ples ve Smetanově domě

4.2. Dvacáté výročí založení big bandu

Big band oslavil své významné dvacáté výročí uspořádáním koncertu, jehož hlavními aktéry byli stávající hráči. Nikdo však nezapomněl na bývalé členy, kteří dostali pozvánku nejen na samotný koncert, ale také na pódium, kde mohli opět obsadit místa za pultem a zavzpomínat si na doby, kdy s orchestrem vystupovali.

Celým večerem posluchače provázel Karel Telecký. Koncert byl zahájen písní *Bird Land*, po které nastoupili pedagogové ZUŠ Litomyšl s překvapením pro kapelníka v podobě písně, dortu a obrazu. Během večera pak zazněla řada instrumentálních písní: *Dob's Boogie*, *Bugatti step* (sólo na klavír zahrála bývalá členka orchestru Marie Stratílková), *Creol jazz* (sólový part zahrál vedoucí Big bandu ZUŠ Vysoké Mýto Jaroslav Prudič), *Cizinec na pobřeží* (sólový part zahrál Radomil Kašpar) *The Cyclops*, *Duet*, *Heart and soul*, *Moonlight serenáda*, *Tenkrát na západě*, *Watermelon man*, *Život je jen náhoda*. Na programu samozřejmě nechyběly zpívané písně. Během večera se na pódiu vystříдалo hned několik bývalých členů s jejich písněmi. Iva Kolářová zpívala písně *Loudá se pŕlmesíc*, *Co na tom je tak zlého*, *The final countdown*. Dalším hostem byla Jarmila Chladová, v jejímž podání zazněla píseň *The man i love*. Společně s Martinem Radimeckým pak zazpívali duet *Some thig stupid*. Další duet *Oh Baby* zazněl v podání Radky Hudečkové a Jarmily Chladové. S písněmi *Skyfall*

³⁷ KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2015/2016*, s. 10 – 13.

a *Somewhere* se představila Marcela Andrllová – Bártová. *I wanna beloved by you* a *Moon river* to byly písně v podání Radky Hudečkové. Zpěvu se také ujal Karel Telecký, s písní *Dva roky jezdím bez nehod*, *My way*. Jeho kolegyně z vysokomýtského big bandu zazpívala písně *Some body loves me* a *Nechte zvony znít*. Současná zpěvačka big bandu Johanka Vávrová se představila s písněmi *Man in the Rain*, *Sway*. Nechyběly ani písně od současného zpěváka Vladimíra Kykala: *Klobouk ve křoví*, *Svítá*. Posledním hostem byla Lucie Kuchtová s písněmi *Pátá* a *Bud' můj*.

4.3. Pravidelné aktivity

Big band se účastní různých koncertů pořádaných základní uměleckou školou nebo jinými organizacemi v Litomyšli a okolí. Některé akce se staly pravidelnými, proto bych se jimi chtěla v krátkosti v následující kapitole zabývat.

Starodávňý jarmark

Jedná se o tradiční řemeslné trhy konané na Smetanově náměstí v Litomyšli, na které je pozváno přes 100 řemeslníků, kteří předvádějí svá řemesla a prodávají vlastní výrobky. Před morovým sloupem je vždy postaveno pódium, na kterém se střídají místní hudební skupiny a pravidelným hostem je Big band ZUŠ.

Orchestrální absolventský koncert

První absolventský koncert se uskutečnil 6. 5. 2010. Žáci tak dostali možnost absolvovat za doprovodu orchestru. První absolventi byli z řad samotného orchestru, v dalších letech řady absolventů rozšířily o žáky hrající na dechové dřevěné a žesťové nástroje, na bicí a o zpěváky. Absolventským výkonem instrumentalistů, kteří jsou zároveň členové big bandu bývá v podobě několika sól v písních, které orchestr hraje. Ostatní absolventi hrají sólový part za doprovodu big bandu.

Školní ples

Školní ples se začal pořádat v únoru 2012. Pohnutkou pro zorganizování prvního ročníku byla možnost prezentace práce žáků všech oborů. Hudební složku zajišťují školní orchestry (big band a dechový orchestr) společně s kapelou *Status Quo Revival* jejíž členové jsou bývalí žáci a jeden pedagog ZUŠ Litomyšl. Taneční obor si připravuje předtančení, které

předvádí v několika vstupech během večera. Žáci výtvarného oboru dodávají ceny do tomboly, zároveň také zdobí sál Lidového domu, ve kterém se ples koná. Tato společenská akce je důkazem, že je možné spojení všech oborů ZUŠ na jednom místě.

Benefiční dobový ples

Tento ples pořádá Veterán klub Litomyšl³⁸ společně se sborem Paní a dívek.³⁹ První ples se uskutečnil v kulturním domě. Následující rok byl přesunut do sálu Smetanova domu v Litomyšli. Od té doby se stal tento ples benefičním, jeho výtěžek je věnován litomyšlské charitě. Každoročně se na pódiu střídají dvě kapely: Big band a Reflex. Sbor paní a dívek si jako spoluorganizátoři každoročně připravují vystoupení v podobě několika písní s klavírním doprovodem či s doprovodem celého big bandu.

4.4. Zahraniční zájezdy

Big band měl během své doby působnosti možnost vyjet hned na několik zahraničních zájezdů, které bylo možno uskutečnit na základě partnerství s některými městy v zahraničí. Partnerská města jsou celkem čtyři. Italské město S. Polo d'Enza je bývalým oficiálním partnerským městem Litomyšle. Stávajícími partnery Litomyšle jsou Levoča ze Slovenska a Roden z Holandska. Jediné partnerství, které je navázáno přímo se ZUŠ Litomyšl je s Droste hausem v německém Verlu, které vzniklo za pomoci Česko-Německého fondu budoucnosti.

4.5. Významné osobnosti a spolupracovníci Big bandu

4.5.1. Libor Kazda

Libor Kazda své první hudební vzdělání získal na základní umělecké škole v Litomyšli. Do ZUŠ Litomyšl nastoupil na doporučení svého ortopeda. Hraní na dechový nástroj mělo

³⁸ Veterán klub Litomyšl je spolek, který se zajímá o obecnou historii motorismu, vývoj automobilového a motocyklového průmyslu, historii motorismu. Na litomyšlsku pořádají akce zaměřené na historii motorismu; vyjíždějí historických vozidel, soutěže elegance, výstavy, na které se oblékají do dobových kostýmů a snaží se veřejnosti ukázat dřívější zvyky, řemesla i módu.

³⁹ Sbor paní a dívek je amatérský pěvecký sbor, svým nízkým počtem členek může být řazen spíše mezi komorní sbory.

mít příznivý vliv na stavbu kostry především tedy hrudního koše. První nástroj, na který začal hrát, byla zobcová flétna. Po jednom školním roce však přesedlal na Es klarinet, který prakticky využil hned následující rok ve školním dechovém orchestru. Po dvou letech však Es klarinet vyměnil za B klarinet. Tyto nástroje studoval u pana učitele Václava Ditricha.

Jeho zalíbení v hudbě bylo tak velké, že se v roce 1987 zúčastnil přijímacích zkoušek na konzervatoři v Praze. Zkoušky složil úspěšně, avšak z kapacitních důvodů nebyl na školu přijat. Dostal ale nabídku studovat na konzervatoři v Teplicích, kde strávil jeden školní rok pod učitelským vedením prof. Malečka. Od druhého ročníku už studoval v Brně u prof. Drápela, později u prof. Bartoně. Jeho hlavním nástrojem byl klarinet, ovšem během studií absolvoval také hru na několik dalších nástrojů v rámci povinných předmětů. Od prvního ročníku měl povinně hru na klavír. Ve třetím ročníku hrál na bubínek, v pátém ročníku přišel na řadu basklarinet a v závěrečném šestém ročníku hrál na saxofon. To však nebylo poprvé, kdy se s tímto nástrojem setkal, již po maturitě se na něho začal učit jako samouk. Po úspěšném absolvování brněnské konzervatoře nastoupil na Janáčkovu akademii múzických umění v Brně, kde v letech 1993-1997 studoval hru na klarinet u doc. Valtra Vítka.

Na ZUŠ Litomyšl začal vyučovat již po úspěšném složení maturitní zkoušky v roce 1992. Jeho prvními žáčky byli hráči na zobcovou flétnu. Když se stal Radomil Kašpar ředitelem, mnoho žáčků z jeho třídy přebral Libor Kazda, začal tedy učit i hru na saxofon a klarinet.

První zkušenosti ve větším obsazení získal již na základní umělecké škole, kde hrál ve školním dechovém orchestru. V letech 1984-1987 byl členem estrádního orchestru, který fungoval při ZUŠ Litomyšl pod vedením Oldřicha Heyla. V roce 1993 hledal Jaroslav Metyš někoho na uvolněné místo do své kapely. Nejprve oslovil Radomila Kašpara. Ten však jako ředitel ZUŠ Litomyšl neměl příliš času, proto na toto místo doporučil Libora Kazdu. Ten tuto nabídku s radostí přijal a začal na pozici 3. altu, později byl přesunut na 1. alt, kde setrval až do ukončení této kapely.

V dnešní době je stále aktivním hudebníkem, což potvrzuje i seznam kapel, ve kterých stále účinkuje. Již od studií na ZUŠ Litomyšl je stálým členem *Litomyšlského symfonického orchestru*, který působí pod vedením Davida Lukáše. V tomto orchestru pravidelně usedá na pozici B-klarinetu. Dále je také členem uskupení, které nese název *Trio Cantorum*. Společně účinkují ve složení Petr Jeníček - příčná flétna, Vladimír Pečinka - fagot, Libor

Kazda – klarinet. Své obrovské hudební nadání dává na obdiv posluchačům tanečního orchestru *Combo 2*. V této kapele se Libor Kazda během jednoho večera ukáže jako skvělý hráč na soprán saxofon, elektrickou kytaru a keyboard. Aby toho nebylo málo, v některých písničkách zastupuje také pozici zpěváka. Stálým členem je také ve *Velkém swingovém orchestru Česká Třebová*, kde pravidelně usedá za part 1. altu. Další kapely, ve kterých hraje, nesou název *Drums and Guitars* a *Status Quo*. Často bývá přizván také do Big bandu ZUŠ ve Vysokém Mýtě.

Tento výčet kapel, ve kterých Libor Kazda hraje, poukazuje na to, jaký je tento člověk hudebník. Mimo to je také skvělým pedagogem. V ZUŠ Litomyšl vyučuje již od r. 1992, jak jsem již zmiňovala výše. V dnešní době vyučuje žáčky ve hře na zobcovou flétnu, klarinet a saxofon.⁴⁰

4.5.2. Vokalisté

Big band během své doby působnosti vystřídal hned několik zpěvaček a zpěváků, které byly zvány na větší koncerty, zahraniční zájezdy nebo na plesy. Nyní uvedu výčet všech zpěvaček a zpěváků v chronologické pořadí, jak do big bandu nastupovali.

Zpěvačky:

- **Iva Kolářová** – učitelka anglického jazyka, bývalá členka taneční kapely *Combo 2*, kmenová zpěvačka Velkého swingového orchestru Česká Třebová
- **Jarmila Chladová** – bývalá zpěvačka big bandu
- **Marcela Andrlová** – maminka jednoho z nejmladších členů big bandu, nyní pracuje v Lékárně U Slunce v Litomyšli
- **Dana Černohouzová** - bývalá členka big bandu
- **Markéta Voberová** – bývalá členka big bandu
- **Radka Hudečková** – absolventka pěvecké třídy Táni Boučkové, bývalá členka pedagogického sboru ZUŠ Litomyšl, nyní vyučuje na konzervatoři v Pardubicích
- **Johana Vávrová** – studentka Střední pedagogické školy Litomyšl, stávající členka Big bandu, absolventka pěvecké třídy Kristýny Cupasové
- **Jana Andrlová** – učitelka pěvecké třídy v ZUŠ Vysoké Mýto, členka tamějšího big bandu

⁴⁰ Osobní rozhovor s Liborem Kazdou, Litomyšl, 16. února 2017.

- **Lucie Kuchtová** – nynější zpěvačka taneční kapely Combo 2

Zpěváci:

Většina zpěváků v big bandu zároveň byla zároveň členy kapely, proto uvádím nástroj, na který hráli.

- Michal Appl – v současné době majitel kavárny Šlágr v Praze na Francouzské ulici
- Václav Nájemník – hrál pozoun, pedagog na Karlově Univerzitě v Praze
- Ing. Jaromír Lochman – Hradec Králové (tenkrát v důchodu)
- Martin Radimecký – saxofon, bývalý člen taneční kapely Combo 2, člen skupiny Rufus
- Tomáš Zavoral – pozoun
- Karel Telecký – hostující zpěvák, stálý člen Big bandu ZUŠ Vysoké Mýto
- Vladimír Kykal – trumpet, současný člen Big bandu ZUŠ Litomyšl⁴¹

4.6. Spolupráce s jinými big bandy

Big band ZUŠ Litomyšl spolupracuje především s VSO Česká Třebová a s Big bandem ZUŠ Vysoké Mýto. Spolupráce probíhá především na bázi získávání notových materiálů a jejich aranží pro potřeby orchestrů. Jelikož je v Big bandu ZUŠ Litomyšl nedostatek hráčů na žesťové nástroje, kteří by se mohli stát členy orchestru, často pomáhají hráči především z Big bandu ZUŠ Vysoké Mýto.

4.6.1. Big band ZUŠ Vysoké Mýto

Big band byl založen v roce 2004 Jaroslavem Prudičem. Poradcem v jeho začátcích mu byl Libor Kazda, který měl v té době za sebou již několikaletou zkušenost s vedením takového big bandu v Litomyšli, zároveň se stal na čas jeho členem. Spolupráce mezi těmito orchestry byla tedy již od jeho založení, která fungovala především na bázi výměny notového materiálu.

Big band ZUŠ Vysoké Mýto hraje v klasickém nástrojovém obsazení (5 saxofonů, 4 trombóny, 5 trumpet, rytmiku a 2 zpěvy). Tento zvuk je obohacen o tubu a banjo. Oblíbené

⁴¹ Osobní rozhovor s Liborem Kazdou, Litomyšl 7. dubna 2017.

skladby tohoto orchestru pochází dílen takových velikánů, jako je Glenn Miller, Jaroslav Ježek, Henry Waren. V repertoáru big bandu můžeme mimo jiné najít také skladby popového charakteru.⁴²

4.6.2. Velký swingový orchestr Česká Třebová

Orchestr vznikl jako amatérský soubor již v roce 1980. O jeho vznik se zasloužil především dirigent Stanislav Vosyka společně s hudebníky z okolí České Třebové, kteří se zajímali o jazzovou hudbu. Obrovský vliv pro formování orchestru měli členové Orchestru Gustava Broma, kteří se stali hosty, ale také pomohli svou lektorskou činností. Stanislav Vosyka byl v roce 2000 vystřídán Milanem Špičákem. Nyní orchestr působí pod patronací KC Česká Třebová a dirigentskou taktovkou p. doc. Mgr. Františka Preislera.⁴³

Jak jsem již zmínila, orchestr měl tu čest ve svých řadách přivítat mnoho známých hostů, ať to byli instrumentalisté či vokalisté.

INSTRUMENTALISTÉ: Josef Audes – sólista Orchestru Gustava Broma

Jiří Hlaváč – klarinetista, saxofonista, profesor HAMU v Praze

Mojmír Bártek – trombonista, sólista Orchestru Gustava Broma

Jaromír Hnilička – trumpetista, sólista Orchestru Gustava Broma

Josef Bažik Pavelka – trombonista, sólista TOČR, JOČR, Big bandu Felixe Slováčka a dalších jazzových souborů

Jiří Kadavý ml. – klavírista, pedagog konzervatoře v Kroměříži

Jaroslav Svěcený – houslový virtuos

ZPĚVÁCI: Marta Kubišová, Jana Koubková, Karel Hála, Jitka Zelenková, Jitka Molavcová, Kateřina Brožová, Láďa Kerndl, Jaromír Adamec, Vojta Dyk, Daša Zázvůrková, Petr Macháček, Jan Smigmator, Dasha

Další: **Dalibor Kapras** – dirigent Orchestru Karla Vlacha

⁴²Big Band ZUŠ Mýto. *Základní umělecká škola Vysoké Mýto* [online]. [cit. 2017-04-07].

Dostupné z: <http://www.zusmyto.cz/soubory/big-band/>

⁴³Historie. *VSO Česká Třebová* [online]. [cit. 2017-04-07]. Dostupné z: <http://www.vsoct.cz/historie/>

František Preisler ml. – šéfdirigent Hudebního divadla v Karlíně, dirigent Moravské filharmonie Olomouc, dirigent opery ND a dalších orchestrů⁴⁴

Mezi další orchestry, se kterými Big band ZUŠ Litomyšl spolupracuje, jsou big bandy ze Svitav, Chocně a České Třebové.

4.7. Analýza repertoáru

Výběr repertoáru nejvíce ovlivňují dva faktory, kterými jsou obsazení orchestru a hráčské schopnosti členů. V důsledku toho můžeme sledovat, jak se repertoár měnil během působení big bandu. Pokud vezmeme v úvahu pouze obsazení orchestru, můžeme pak repertoár rozdělit do tří kategorií. První skupinou jsou tak písně, které se hrály v době vzniku kapely, která měla podobu „švédů“. Další kategorie skladeb se hrála v době, kdy orchestr dosáhl klasického obsazení big bandu a hráčské schopnosti byly takové, že na seznam mohly být zařazeny skladby velikánů, jako byl např. G. Gershwin či G. Miller. Do poslední skupiny řadíme skladby, ve kterých je možné vypuštění některých nástrojů, jako jsou např. pozouny či jeden z hlasů trubek. K tomu dochází především v důsledku nedostatku hráčů žesťové sekce. Pokud jsou v písni některé pasáže důležité a jejich vypuštění by zcela změnilo charakter písně, dochází k vypsání těchto pasáží do partů saxofonů. Pravidlem však je při aranžování nových skladeb vytvoření partů pro klasické obsazení big bandu, jelikož na důležité koncerty jsou pak zvány posily z jiných orchestrů.

Noty pro big band získával kapelník od spolupracujících orchestrů nebo z antikvariátů, kde zakoupil originální vydání jednotlivých skladeb v podobě rukopisů (viz příloha č. 8) nebo tištěných not (viz příloha č. 9). Tyto písně poté byly nakopírovány pro hráče orchestru. Pokud však nebyly noty v dobrém stavu, bylo nutné je přepsat. V archivu big bandu je tak možné najít noty přepisované ručně (viz příloha č. 10) nebo v notačním programu (viz příloha č. 11)

Notový archiv big bandu čítá celkem 138 skladeb. Z tohoto celkového počtu je 20 písní, které nikdy nebyly hrané na žádném koncertě, ani na zkoušce. Patří mezi ně díla: *Feeling Good*, *Mám malý stan*, *S čertem si Hrát*, *Happy*, *New York*, *Mission: Impossible*, *Bál brouků*, *Blueberry Hill*, *Cute*, *I left my heart in San Francisco*, *At the woodchoppers ball*, *Romantické tango*, *Tuxedo junction*, *Duke Ellington selection no. 2*, *Rena*, *Vera*, *Homage to Irving Berlin*, *Take the A train*, *Back door drag* a *Nej, nej, nej*.

⁴⁴Hosté. *VSO Česká Třebová* [online]. [cit. 2017-04-07]. Dostupné z: <http://www.vsoct.cz/hoste/>.

V první tabulce jsou uvedeny skladby, které hrál big band pouze v první polovině svého působení. Mnohé skladby není možno zařadit do nynějšího repertoáru v důsledku nedostatku partů.

Ja – da	Pensylvania 6-5000 ⁴⁵
Sentimental journey	St. Louis blues
I know why	April in Paris
The Entertainer	Stardust
Mám život hrozně rád	Chattanooga choo choo
Mood indigo	Embraceable you
Ráj pro nás	I've got you under my skin
Marina	Michelle
Get me to the church on time	Sonny boy
Zem, odkud přicházím	Little brown jug
Bál tuláků	Take on me
Martinský koláč	Mambo no. 5
Škoda lásky	Fewer
I know why	Chicago

V druhé tabulce jsou uvedeny skladby, které se objevily v repertoáru big bandu v druhé polovině let jeho působení. Hvězdičkou jsou pak označeny písně, které jsou na seznamu nynějšího obsazení orchestru.

Moonlight serenade*	Tuxedo junction	Psát od prvních řádků
New York, New York*	Pink panter	Balada
Cizinec na pobřeží*	It's only a paper moon	Chtěl bych mít kapelu
In the mood*	Basin street blues	My fair lady
A String of pearls	Tulipány z Amsterdamu	Podívej, kvete růže
Boogie woogie*	Satin doll	Ower the rainbow
Stormy weather	Somebody loves me*	Feelings
Purpura	Chase it brother	V domě straší duch
Rolničky	Dob's boogie*	Dívka k rytmu zrozená

⁴⁵ K této písni vyrobil kapelník vlastní nástroj, který měl napodobovat zvonění starého telefonu. Tento nástroj byl zhotoven ze starého domovního zvonku a ploché baterie. (viz příloha č. 12) To však nebyla jediná rekvizita, která byla pro potřeby orchestru vyrobena. V některých písních byly potřebná dusítka pro pozouny, které si také vyrobil sám kapelník z nerezových kuchyňských misek (viz příloha č. 13)

Music makers	C – jam blues*	Franta zdědil ponorku
The man I love*	Život je jen náhoda*	Houpy hou
Saxophobia	Klobouk ve křoví*	Pátá*
Begin the Beguine	Bugatti step*	Nechte zvony znít*
Miss Missouri	Semafor shaker	Things
My Way*	Heart and soul*	The girl from Ipanema
Strangers in the night*	I wanna be loved by you*	Frankie and Johny
Somethin' stupid*	It don't mean a thing	Oh darling*
I don't know how to love him*	Concertino C – mi	Tequila*
When the saints go marching in*	Watermelon man*	Sway*
Litomyšl, město snů	Loudá se půlměsíc*	Hawaii 5-0
Šaty dělaj člověka	Můj rodný dům*	Birdland*
Down by the riverside	Sexbomb4	Skyfall*
Bílé Vánoce	Barbara Ann*	Svítá*
Belinda bounce	Bud' můj*	Man in the rain*
Dob's dixie	I feel good	The final countdown*
Creol jazz*	Jezdím bez nehod*	Romance nad mží*
Pozdrav C. Basiemu	Cesta ke hvězdám	Oh baby baby*
Somewhere*	Tenkrát na západě*	Oliver twist*
American patrol	Moon river*	
Sing, sing, sing	Cyclops*	

5. Praktická část

5.1. Charakteristika výzkumu

Pro výzkum jsem zvolila formu dotazníku, který byl určen bývalým členům big bandu. Tyto respondenty jsem volila především z toho důvodu, protože jsem sama byla aktivní členkou a stále se do hraní v big bandu zapojuji. Zajímalo mě, jaký může mít vliv na další hudební život členství v tomto souboru.

Dotazník k bakalářské práci

1. *Jak Vám hraní v big bandu zasáhlo do osobního života?*
2. *Věnujete se hudbě profesionálně nebo ve volném čase i nyní?*
3. *Pokud ano, myslíte si, že zkušenost s hraním v big bandu pro Vás bylo přínosem v dalším hraní?*
4. *Existuje něco, co Vám big band dal a co vzal? Případně uveďte.*
5. *Bavily Vás zkoušky? Proč?*
6. *Myslíte si, že byly zkoušky efektivní? Proč?*
7. *Pokud ne, zkuste navrhnout, jak by bylo možné efektivitu zvýšit.*
8. *Utkvěly vám v paměti nějaké zážitky ze zkoušek, koncertů zájezdů atd.?*
9. *Jak se Vám líbil repertoár?*
10. *Měli jste nějakou svou nejoblíbenější skladbu? Jakou?*
11. *Jak hodnotíte celkově členství v big bandu?*

Tento výzkum může být přínosný pro bývalé, ale i stávající členy, kteří si uvědomí, čím může být pro ně big band přínosným. Všichni si mohou uvědomit, jak tento soubor dokáže ovlivnit začínající hráče, protože se jedná o žáky základní umělecké školy, kteří se zde většinou setkávají úplně poprvé s příležitostí hrát ve velkém obsazení. Pro vedoucího může být tento výzkum zpětnou vazbou na jeho dosavadní práci.

Hypotézy dotazníku jsou následující. Předpokládám, že odpovědi na otázky budou velmi podobné. Na otázky, které se zaměřovaly na účast v big bandu a jeho vliv v dalším životě, očekávám velmi podobné odpovědi. Očekávám, že pro mnohé byla účast v big bandu

obrovskou zkušeností, ale také získání povědomí o swingu, který si myslím, že pro žáky nebyl příliš znám. V otázkách týkajících se časové náročnosti nebo toho, zda big band členům něco vzal, očekávám negativní odpovědi. Velice mě zajímá otázka týkající se různých zážitků, které členové zažili. Myslím si, že jich má každý v paměti nespočetně mnoho. Myslím si, že nejvíce se budou odpovědi lišit pouze v otázce na konkrétní oblíbenou skladbu.

5.2. Postup zpracování výzkumu

Pro výzkum jsem zvolila formu dotazníku, který jsem rozesílala elektronickou podobou v únoru 2017. Kontakty jsem získala od vedoucího big bandu. Celkově jsem kontaktovalaosob, avšak vyplněný dotazník mi odeslalo pouze 10 členů. Není to ani polovina dotazovaných, ačkoliv si myslím, že není důvod domnívat se, že by výzkum nebyl objektivní. Podařilo se mi získat odpovědi od členů z celé doby působnosti big bandu.

Otázka č. 1: „*Jak Vám hraní v big bandu zasáhlo do osobního života?*“ Na tuto otázku jsem dostala spoustu dlouhých odpovědí, avšak všechny měly velmi podobný obsah. Pro mnohé dotazované byl čas strávený v big bandu první zkušeností s hraním ve velké kapele. Mnozí si díky této zkušenosti oblíbili nejen svůj nástroj, ale také swing a jazz. Pro mnohé respondenty byla účast v big bandu nejkrásnějším obdobím, protože získali možnost seznámit se s novými lidmi, kteří měli stejné zájmy. Proto zde vznikala nová přátelství.

Otázka č. 2: „*Věnujete se hudbě profesionálně nebo ve volném čase i nyní?*“ Žádný respondent se nevěnuje hudbě na profesionální úrovni. Nikdo však s hudbou neskončil úplně. Někteří si hrají sami pro radost, mnozí však našli uplatnění v jiných kapelách, ať už v jiném Big bandu nebo například v plesových kapelách. Někteří respondenti studují hudbu dále na vysoké škole nebo na konzervatoři.

Otázka č. 3: „*Pokud ano, myslíte si, že zkušenost s hraním v big bandu pro Vás bylo přínosem v dalším hraní?*“ Jak již mnozí respondenti zmínili v odpovědích na první otázku, tak hraní v big bandu pro ně byla první zkušenost s kapelou. Naučili se zde mnoho dovedností, jako např. hraní z listu, souhru s ostatními členy a mnoho dalších, které poté mohli zúročit v jejich dalším hudebním životě. Jedna z nejdůležitějších dovedností, která byla

v odpovědích zmiňována jako obrovská zkušenost, byla improvizace. Mnoho členů se díky hraní v big bandu naučilo základní principy improvizace.

Otázka č. 4: *„Existuje něco, co Vám big band dal a co vzal? Případně uveďte.“* Nejčastější odpověď na tuto otázku byla taková, že big band vzal čas, ale vykompenzoval to spoustou zkušeností, navázáním nových přátelství. Mnozí si díky členství oblíbili swing a jazz. Mnozí získali díky Big bandu možnost podívat se do zahraničí (Německo, Holandsko, Itálie).

Otázka č. 5: *„Bavily Vás zkoušky? Proč?“* Jednoznačně určit, zda byly zkoušky zábavné či ne, nebylo vůbec jednoduché. Záleželo na mnoha faktorech, které atmosféru při zkouškách ovlivňovalo. Důležité bylo, zda všichni členové chodili na zkoušky připravení. Potom byla jednodušší souhra a samozřejmě i atmosféra při zkoušení byla mnohem přívětivější. O příjemnou atmosféru se však vždy dokázal postarat sám kapelník svými vtipy. Nikdy ale nezapomněl na podstatu zkoušek, takže se pečlivě věnoval nácvičku nových skladeb.

Otázka č. 6: *„Myslíte si, že byly zkoušky efektivní? Proč?“* S ohledem na cirkulaci členů se dá říct, že zkoušky byly efektivní. Samozřejmě záleželo na individuální přípravě jednotlivých členů. Čím byla pečlivější, tím byla souhra jednodušší a větší pozornost se tak mohla věnovat práci s dynamikou a celkovým výrazem skladby. Výhodou v cirkulaci členů může být to, že noví členové se mohli učit od starších, kteří jim předávali své zkušenosti.

Otázka č. 7: *„Pokud ne, zkuste navrhnout, jak by bylo možné efektivitu zvýšit.“* Jednou z nejčastějších rad na zlepšení efektivity byla důslednost na domácí přípravu. Další možností zvýšení efektivity ale i celkových výsledků je zaměření se na zvuk orchestru jako celku.

Otázka č. 8: *„Utkvěly vám v paměti nějaké zážitky ze zkoušek, koncertů zájezdů atd.?“* Nejčastější odpovědí na tuto otázku bylo to, že zážitků je spousta, ale není možné je publikovat. Avšak někteří uvedly konkrétní zážitky. Některé z nich jsem vybrala a uvádím je v celém znění. *„Když jsme hráli v Chocni a mě přistál na hlavě pavouk a lezl mi po obličej, jenže jsem nemohla přestat hrát, protože by to mohlo ostatní rozhodit.“* *„Na co jsem si teď vzpomněla, bylo, kdy jsme hráli ve Vysokém Mýtě na náměstí. Já jsem měla nový futrál na saxofon, pěkně na trojmístný číselný kód (jsem mohla machrovat, ale ne moc dlouho...).* *Ten kód se mi totiž zasekl a já se do futrálu nemohla dostat. Takže jsem spolu s mými*

kamarády běžela do železářství si půjčit cokoliv, co by mi pomohlo to vypáčit, či nějak zničit zamykání, abych mohla hrát. No bylo to o nervy, ale vyhráli jsme 1:0 nad futrálem“

Otázka č. 9: „*Jak se Vám líbil repertoár?*“ Celkově se všem respondentům repertoár líbil. Mezi nejoblíbenější sklady patřily písně od Glenna Millera, ale také od Jaroslava Ježka. Dalším oblíbeným odvětvím byly známé melodie z muzikálů.

Otázka č. 10. „*Měli jste nějakou svou nejoblíbenější skladbu? Jakou?*“ Každý člen si našel nějakou svou oblíbenou, mezi které patřily: *The Cyclops*, *Miss Missouri* (Benny Carter), *Ja-da* (Bob Carleton), *Begin the Beguine* (Cole Porter), *American Patrol* (Glenn Miller), *In the mood*, *Something stupid*, *Heart and soul*, *New York New York*, *Satin Doll*, *Jesuss Christ Superstar*, *Skyfall*, *Down by the river side*, *Chase it brother!*, *Sway*, *Cizinec na pobřeží*, *Some body Loves Me*, *I wanna be loved by you*, *It don't mean a thing*. Některé skladby se staly oblíbené pro svou melodiku jiné proto, že se staly absolventským výkonem samotného člena.

Otázka č. 11: „*Jak hodnotíte celkově členství v big bandu?*“ Členství v big bandu bylo pro všechny obrovským přínosem. Mnozí získali zkušenosti do dalšího hudebního života. Jiní zde našli přátele. Velký vliv na tak přátelskou atmosféru v tomto tělese měl především Libor Kazda, který nikdy nešetřil svými hudebními vtipy a dobrou náladou.

5.3. Závěr dotazníkového šetření

Po vyhodnocení dotazníku došlo k potvrzení hypotéz. Velice mne potěšilo, že pro všechny dotazované bylo členství v big bandu přínosné ať už v jejich osobním, ale také v hudebním životě. Překvapilo mne, že mnozí získali znalosti a povědomí o swingu až po nástupu do orchestru. Nejprekvapivější byly odpovědi na otázku týkající se zážitků spojených s big bandem, kdy většina respondentů žádný zážitek neuvedla v důsledku jejich nevhodnosti k publikování. Potěšilo mě, že mnozí členové se hudbě věnují i nadále.

Chtěla bych tímto poděkovat všem, kteří věnovali svůj čas vyplnění dotazníků. Zároveň mě mrzí, že mnozí oslovení vůbec na žádost o vyplnění nezareagovala. Předpokládám, že si nebyli jisti svými odpověďmi. Nejvíce mě potěšila pozitivní reakce všech, kteří odpověděli a jejich zájem o výsledky výzkumu. Někteří projevili zájem o přečtení celé bakalářské práce.

6. Závěr

Jazzová a swingová hudba se stala neodmyslitelnou součástí hudebních dějin naší republiky. I nelehké začátky vzniklo v Československu mnoho orchestrů, jimiž jsem se v krátkosti zabývala v první kapitole své bakalářské práce. Za zmínku stojí především orchestry *Melody Makers*, *Melody Boys*, orchestr Gramoklubu, Jaroslava Ježka a Karla Vlacha.

Hlavní část mé bakalářské práce je však věnována big bandu ZUŠ Litomyšl, což bylo mým hlavním cílem. Provedla jsem chronologické zmapování jeho působení. Dohledání veškerých dat bylo velice složité, jelikož dosud nebyla zpracována žádná publikace zabývající se tímto orchestrem, proto jsem vycházela z výročních zpráv uložených v základní umělecké škole, ze soukromého archivu Libora Kazdy a z vlastních záznamů po dobu, kdy jsem byla sama členkou.

V praktické části jsem provedla výzkum mezi bývalými členy big bandu, kde jsem se zaměřila především na vliv tohoto orchestru pro budování další kariéry. Tento výzkum přinesl výsledky, které jsem již od počátku předpokládala. Big band byl pro mnohé první zkušeností s hraním v kapele, díky čemuž získali užitečné zkušenosti do dalšího hudebnického života. Věřím tomu, že i další generace žáků budou s účastí v tomto orchestru tak spokojení, jako všichni bývalí členové.

7. Resumé

Autorka předkládá studii o tématu *Historie a vývoj Big bandu Základní umělecké školy v Litomyšli*. V práci se nachází stručná specifikace vývoje jazzu u nás zaměřená na orchestry vznikající v meziválečném období. Práce je však zaměřená na historii big bandu a jeho působení. Součástí bakalářské práce je také výzkum, kde se autorka zaměřila na vliv big bandu pro další zapojení do hudebního života bývalých členů. V příloze může čtenář najít fotografie z koncertů big bandu, ukázkou notového materiálu a jiné.

8. Summary

This thesis deals with the History and evolution of Big band of Art school in Litomyšl. It describes brief specifications of progress of jazz music in our country which is focused on orchestras formed during the inter-war period. However, the main point of this study is the history of Big band and its activity. The part of the bachelor thesis is a research. This research is oriented on the impact of Big band on following music activity and life of former members. The appendix part provides photographs taken during concerts or several examples of sheet music.

Prameny a literatura

ZAPLETAL, Jiří, MAJER Jiří. *Gustav Brom: Můj život s kapelou.*

Praha: Thalia, 1994. ISBN 80-900684-2-1.

DORUŽKA, Lubomír, POLEDŇÁK, Ivan. *Československý jazz: Minulost a přítomnost.*

Praha: Supraphon, 1967.

DORUŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzu.* Praha: Mladá fronta, 1990.

DORUŽKA, Lubomír. *Panoráma populární hudby 1918/1978 aneb Nevšední písničkáři všedních dní.* Praha: Mladá fronta, 1987.

HOLZKNECHT, V. *Jaroslav Ježek a Osvobozené divadlo.*

Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957.

HOLZKNECHT, V. *Jaroslav Ježek.* Praha: Horizont. 1982.

KOTEK, Josef. *Kronika české synkopy 1, 1903-1938.* Praha: Supraphon, 1975.

KOTEK, Josef. *Kronika české synkopy 2, 1939-1961.* Praha: Supraphon, 1990.

KROTIL, Zdeněk. *Aranžování pro moderní taneční orchestr.* Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.

MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 1]. Část věcná. 2. dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983.*

MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 2]. Část jmenná, Světová scéna: A-K.*

Praha: Supraphon, 1986.

MATZNER, Antonín, Ivan POLEDŇÁK a Igor WASSERBERGER. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. [Díl 2]. Část jmenná, Světová scéna: L-Ž.*

Praha: Supraphon, 1987

Bc. PŘIKRYL, Ivo, *Swingové a taneční orchestry v Prostějově v letech 1939-1989*,

Diplomová práce, Olomouc: Univerzita Palackého, 2014.

ZUŠ Litomyšl, *Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání*. Litomyšl, 2016.

KRONIKY

Kronika hudební školy B. Smetany v Litomyšli, 1946 – 1990.

Kronika Základní umělecké školy Litomyšl, 1990 – 1996.

VÝROČNÍ ZPRÁVY

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 1996/1997.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 1997.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 1998/1999.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 1999/2000.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2000/2001.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2002/2003.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2003/2004.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2009/2010.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2010/2011.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2011/2012.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2012/2013.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2013/2014.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2014/2015.*

KAŠPAR, Radomil, *Výroční zpráva základní umělecké školy Bedřicha Smetany, 2015/2016.*

ROZHOVORY

Osobní rozhovor s Liborem Kazdou, Litomyšl, 16. února 2017.

Osobní rozhovor s Liborem Kazdou, Litomyšl 7. dubna 2017.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Big Band ZUŠ Mýto. *Základní umělecká škola Vysoké Mýto* [online]. [cit. 2017-04-07].

Dostupné z: <http://www.zusmyto.cz/soubory/big-band/>

Historie. *VSO Česká Třebová* [online]. [cit. 2017-04-07].

Dostupné z: <http://www.vsoct.cz/historie/>

Hosté. *VSO Česká Třebová* [online]. [cit. 2017-04-07].

Dostupné z: <http://www.vsoct.cz/hoste/>

Přílohy

Textové přílohy

1. Seznam pedagogů Základní umělecké školy Litomyšl
2. Seznam členů big bandu ZUŠ Litomyšl

Obrazové přílohy

3. Plakát k prvnímu koncertu Junior – Bandu v MC Kotelna – osobní archiv Libora Kazdy
4. Orchestrální absolventský koncert v hotelu Zlatá Hvězda - osobní archiv Libora Kazdy
5. Promenádní koncert ve Vysokém Mýtě – osobní archiv Libora Kazdy
6. Zájezd do Německého Verlu – osobní archiv Libora Kazdy
7. Koncert na Sommerfestu v Německu – osobní archiv Libora Kazdy
8. Ukázka originálního rukopisu – notový archiv big bandu
9. Ukázka tištěného originálu – notový archiv big bandu
10. Rukopis Libora Kazdy – notový archiv big bandu
11. Přepis not v notačním programu – notový archiv big bandu
12. Vlastnoručně vyrobený zvonek pro píseň Pennsylvania 6-500
13. Dusítka pro pozoun

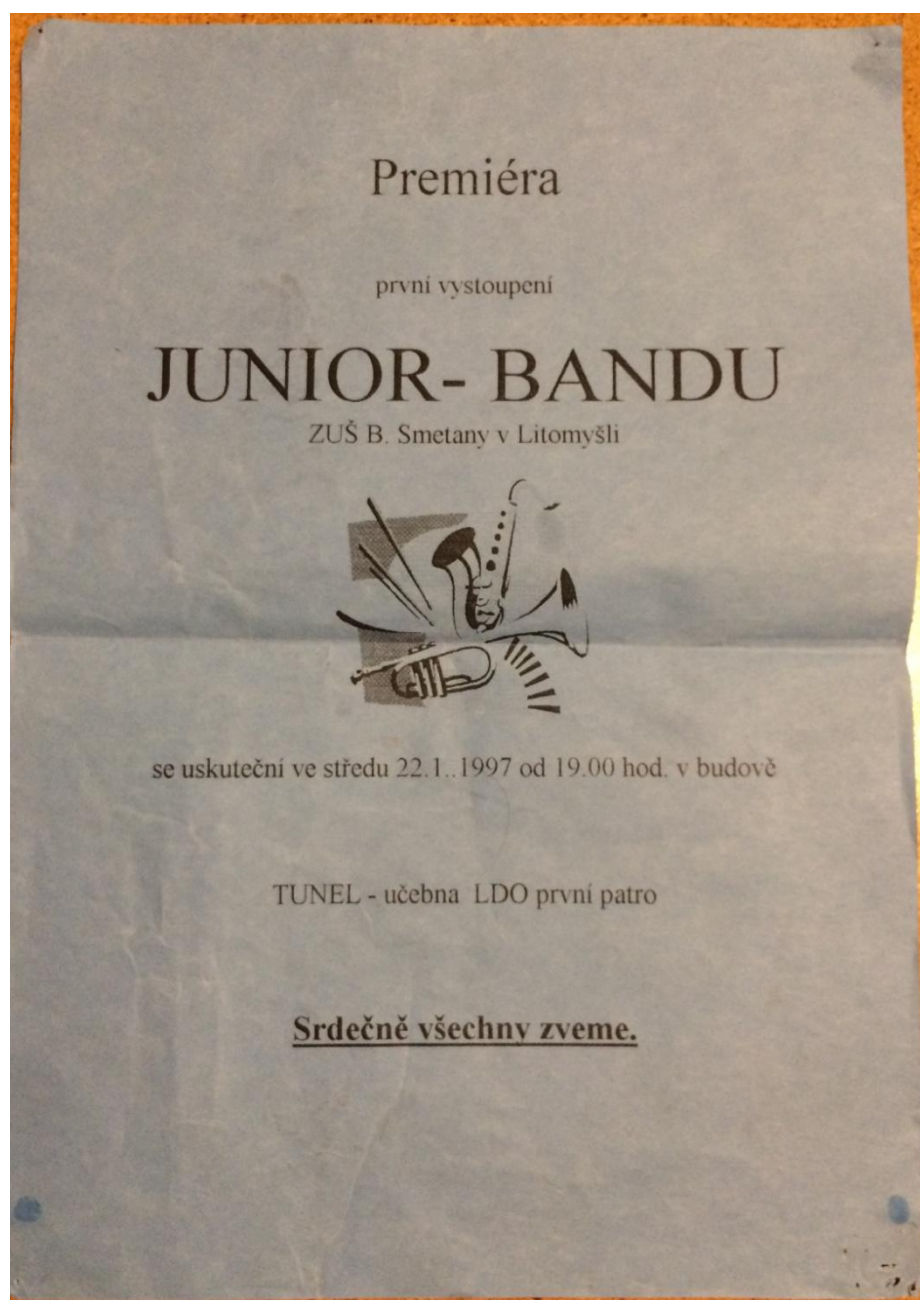
• Seznam pedagogů Základní umělecké školy Litomyšl

HUDEBNÍ OBOR			
klavír	Zdeňka Bulvová	keyboard	Miroslav Techlovský
	Marie Heylová	akordeon	Jarmila Hájková
	Milena Jandová	dechové nástroje žest. + dřev., dechovka	Jan Kratochvíl
	Markéta Hegrová	bicí souprava	Jan Jovbak
	Petr Jiříček	klarinet, zobcová flétna, saxofon	Libor Kazda
	Marie Jovbaková	příčná flétna	Eliška Slavíková
	Iveta Benešová		Lucie Vavřínová
	Veronika Jandová	kytara	Jiřina Macháčková
varhany	Marie Heylová		Jan Kratochvíl
	Petr Jiříček		Kamil Kratochvíl
	Iveta Benešová	hudební nauka	Kristýna Cupasová
housle	Ladislava Blajdová		Marie Jovbaková
	Jiří Habart		Jiří Habart
sborový zpěv, sólový zpěv	Lucie Vavřínová	VÝTVARNÝ OBOR	
	Kristýna Cupasová	Šárka Franková	
LITERÁRNĚ DRAMATICKÝ OBOR		Michaela Kotlářová	
Jana Paulová		Šárka Večeřová	
TANEČNÍ OBOR			
Pavla Vařáková			

- **Seznam členů big bandu ZUŠ Litomyšl**

- altsaxofon/klarinet – Anna Kašparová, Jan Kazda
- altsaxofon – Karolína Pohorská, Klára Poslušná, Matěj Rousek
- tenorsaxofon – Josef Toman, Ondřej Cenek
- barytonsaxofon – Lucie Večeřová
- trubka – Jan Kašpar, Zdeněk Bydžovský, Václav Šoulák, Dan Bárta, Jiří Lněnička
- pozoun – Jan Kratochvíl (horna, pedagogický zástupce), Jan Soukup
- piano – Barbora Bošíková
- baskytara – Jonatán Witz
- kytara – Jan Šmíd, Pavel Nádvorník
- bicí – Petr Kazda

- Plakát k prvnímu koncertu Junior – bandu v MC Kotelna

14. Orchestrální absolventský koncert v hotelu Zlatá Hvězda

15. Promenádní koncert ve Vysokém Mýtě

16.

Zájezd do německého Verlu

17.

Koncert na Sommerfestu v Německu

18. Ukázka originálního rukopisu

The image shows a handwritten musical score for a dance orchestra. At the top, it is titled 'TANEČNÍ ORCHESTR' and 'EK-Perla Česká Třebová'. The piece is 'Ukázka originálního rukopisu' (Example of original manuscript) by 'L. B. / Jaroslav'. The tempo is marked 'allegretto' and the mood is 'Pastorale'. The score is written on ten staves. It begins with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The first staff contains a treble clef, a key signature change to one sharp, and a tempo marking 'allegretto'. The score is divided into sections labeled A, B, C, D, E, F, G, H, I, and J. Section A is marked with a circled 'A' and a measure number '1'. Section B is marked with a circled 'B' and a measure number '12'. Section C is marked with a circled 'C' and a measure number '9'. Section D is marked with a circled 'D' and a measure number '3'. Section E is marked with a circled 'E' and a measure number '15'. Section F is marked with a circled 'F' and a measure number '1'. Section G is marked with a circled 'G' and a measure number '1'. Section H is marked with a circled 'H' and a measure number '4'. Section I is marked with a circled 'I' and a measure number '2'. Section J is marked with a circled 'J' and a measure number '2'. The score includes various musical notations such as notes, rests, beams, and slurs. There are also performance instructions like 'Solo' and 'change to allegretto'. The piece concludes with a 'CODA' section. The manuscript is written in black ink on a grid background.

19. Ukázka tištěného originálu

Všechna práva vyhrazena

4th Saxophone B \flat tenor

ŽIVOT JE JEN NÁHODA

slowfox

Slova: VOSKOVEC A WERICH Hudba: JAROSLAV JEŽEK

STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ KRÁSNÉ LITERATURY, HUDBY A UMĚNÍ, PRAHA
Copyright 1954 by Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Prague

H 1371 b

20. Rukopis Libora Kazdy – ruční přepis not

BARYTON POZDRAV C. BASIEMU

piano

11

2

2

SOLO

f

legato ad lib.

tr. piano tr. mf

mp

f

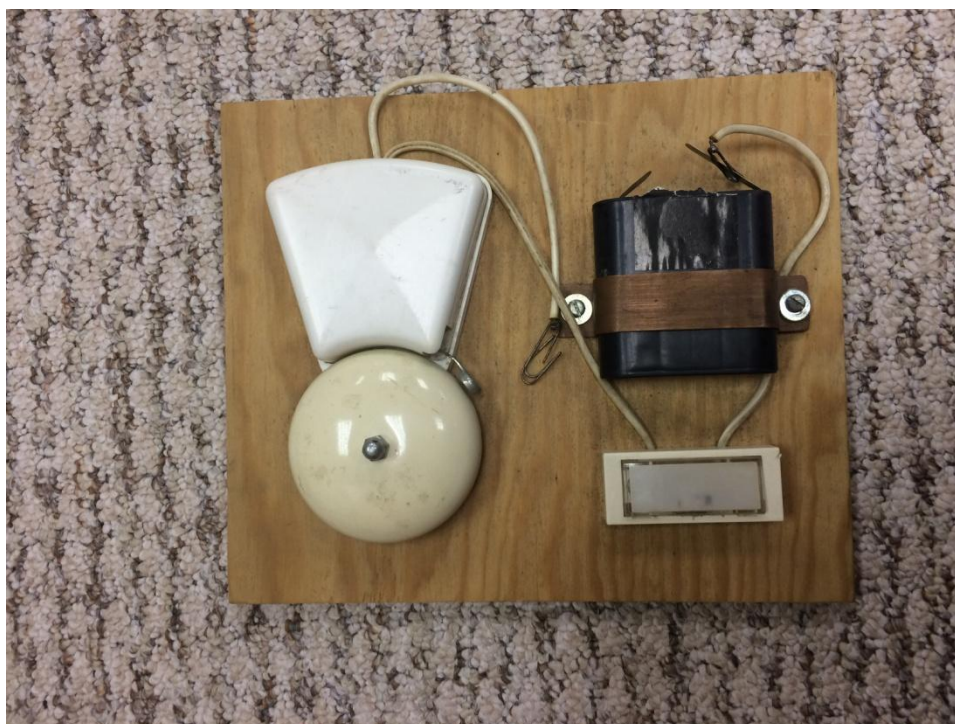
21. Přepis not v notačním programu

4. trubka D. Ellington

IT DON'T MEAN A THING

The musical score is written for a 4th trumpet part. It begins with a dynamic of *f* (forte) and includes several measures with accents. The score is divided into sections by rehearsal numbers 2, 3, and 4. It features various dynamics including *f*, *p* (piano), and *mp* (mezzo-piano). There are also *sf* (sforzando) markings. The piece includes first and second endings, indicated by '1.' and '2.' above the notes. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and slurs.

22. Vlastnoručně vyrobený zvonek pro píseň Pennsylvania 6-500

23. Dusítko pro pozoun

Anotace

Jméno a příjmení:	Veronika Binková
Katedra:	Hudební výchovy
Vedoucí práce:	Vedoucí práce: prof. MgA. Petr Planý
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Historie a vývoj Big bandu Základní umělecké školy v Litomyšli
Název v angličtině:	History and development of Big band of music school Litomyšl
Anotace práce:	V první části bakalářská práce shrnuje vývoj jazzové hudby v naší zemi. Druhá část se věnuje základní umělecké škole v Litomyšli a jejímu big bandu. Historie orchestru je vylíčena (popsána) především přehledem jejích koncertů. V poslední části byl vyhodnocen výzkum zaměřený na vliv big bandu na své bývalé členy.
Klíčová slova:	Jazz, swing, big band, Litomyšl, ZUŠ Litomyšl, Libor Kazda
Anotace v angličtině:	In the first part, the bachelor thesis summarizes the development of jazz music in our country. The second part is dedicated to the elementary art school in Litomyšl and its big band. The history of the orchestra is described mainly by an overview of shows. In the last part, the research was evaluated focuses on the influence of the big band of its former members.
Klíčová slova v angličtině:	Jazz, swing, big band, Litomyšl, ZUŠ Litomyšl, Libor Kazda

Přílohy vázané v práci:	<p>Seznam pedagogů Základní umělecké školy Litomyšl</p> <p>Seznam členů big bandu ZUŠ Litomyšl</p> <p>Plakát k prvnímu koncertu Junior – Bandu v MC Kotelna – osobní archiv Libora Kazdy</p> <p>Orchestrální absolventský koncert v hotelu Zlatá Hvězda – osobní archiv Libora Kazdy</p> <p>Promenádní koncert ve Vysokém Mýtě – osobní archiv Libora Kazdy</p> <p>Zájezd do Německého Verlu – osobní archiv Libora Kazdy</p> <p>Koncert na Sommerfestu v Německu – osobní archiv Libora Kazdy</p> <p>Ukázka originálního rukopisu – notový archiv big bandu</p> <p>Ukázka tištěného originálu – notový archiv big bandu</p> <p>Rukopis Libora Kazdy – notový archiv big bandu</p> <p>Přepis not v notačním programu – notový archiv big bandu</p> <p>Vlastnoručně vyrobený zvonek pro píseň Pennsylvania 6-500</p>
Rozsah práce:	Úvod – závěr: 32, slov 9 362, znaky včetně mezer 60 872
Jazyk práce:	Český